

JE BENT ZO LIEF

RIEMER DE BOER

JE BENT ZO LIEF

MONOLOGROMAN

uitgegeven in eigen beheer

AMSTERDAM 2026

op basis van mijn dagboeknotities en brieven van/naar De Speler.

© Riemer de Boer, 2026

Omslagontwerp: Riemer de Boer

Omslagfoto: privécollectie, 1975

ISBN 9789465388250

NUR 301

www.bravenewbooks.nl/riemerdeboer

Uitgegeven in eigen beheer d.m.v. zelfuitgeefplatform Brave New Books.

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur.

TERMINUS

Ik schenk mezelf in. Alles is immers nu van mij. De whisky staat nog waar die altijd stond. De brede glazen daarvoor zijn nog steeds dezelfde als dertig jaar geleden. Alsof de tijd niet is verstreken. Alsof ik weer vijftien ben. Alleen ik schenk mezelf nu in. Dat deed anders hij altijd.

De zwartleren bank! Staat nog altijd midden in de kamer. Daar zaten we dan, eerst nog keurig naast elkaar. Ik ruik zijn parfum gewoon nog: een zware, bedwelmende geur.

Het moest eens gebeuren. Hij was de jongste niet meer. De dood ging telkens aan hem voorbij. Hij stond er niet bij stil. Het kwam niet in hem op dat ook hij dit leven eens zou moeten verlaten. Dat script had hij nog niet gekregen. Dus ja, dan kon je hem dat ook niet kwalijk nemen.

Al was hij op leeftijd, zijn levenslust werd er niet minder om, die nam eerder met de jaren toe. Eenmaal op gang was hij niet meer te stoppen. Hoe actiever hij werd, hoe dichter zijn dood naderde. Daar leek het op. Hoe harder hij liep, hoe sneller de klok tikte. Hij had er geen erg in gehad. Niemand die het aan zag komen. De dood was niks voor hem, maar hierin moest ook hij de regie uit handen geven.

Waarschijnlijk dat hij nu nog altijd denkt dat hij in leven is en gewoon door kan gaan waar hij is gebleven. Dat hij nog rondwaart en hier naast mij is gaan zitten op de bank.

‘Zullen we dan maar naar boven gaan?’ Ik hoor het hem weer zeggen. Ik sta op! Ik zou het toch bijna weer doen.

DEEL 1

OM TE BEGINNEN

Ik had niet iemand bij wie ik mijn verhaal kwijt kon. Iedereen om me heen was met zichzelf bezig, of ergens anders mee bezig. In ieder geval niet met mij.

Ik hoorde er wel bij, maar als ik iets zei dan werd er geglimlacht. Dan zag ik ze denken: wat schattig, hij zegt ook wat!

Zo'n mooie jongen als ik had toch niks te vertellen. Alles wat ik zei viel weg bij het aanzien van mijn betoverende schoonheid. Eenieder die mij zag raakte daardoor zo goed als verdoofd en dat maakte dat ze niets meer hoorden.

Uiteindelijk ben ik alles wat er in mij omging maar aan mezelf gaan vertellen, door het op te schrijven in een dagboek.

Jongens schreven geen dagboek. Ik vroeg me altijd al af of jongens wel konden schrijven. Ik zag ze nooit schrijven. Meisjes wel.

Omdat jongens geen dagboek schreven, hield ik mijn dagboek maar geheim. Daarom had ik een dagboek dat niet op een dagboek leek, dat de kaft had van een encyclopedie en in mijn boekenkast stond tussen de woordenboeken.

Op den duur zei ik niets meer. Ik zei al nooit zo veel, maar vanaf een bepaald moment helemaal niet meer. Ik schreef alles op. Ik liep door school met een dik schrift in mijn hand en met een pen achter mijn oor. Ik ben schrijver hoor! wilde ik hiermee aan iedereen duidelijk maken en sprak niet meer.

Er is weer heel wat geschied, lief boek, wat ik niet zomaar in het openbaar kan vertellen en daarom vertel ik het aan jou, omdat jij mijn dierbaarste bezit bent waar ik op vertrouwen kan en zeker weet dat je het niet door zal vertellen. Omdat ik jou zoveel al heb toevertrouwd van mijn diepste geheimen. Alleen jij hebt het geduld genomen en er begrip voor om me aan te horen. Zo 'n vriend vind je nergens.

Mijn dagboek luisterde in ieder geval naar mij. Mijn dagboek nam mij serieus. Mijn dagboek was niet alleen maar met zichzelf bezig of met iets anders. Mijn dagboek nam voor mij alle tijd. Alsof dat boek een persoon was. Zo sprak ik al schrijvende tot hem.

Ja, mijn dagboek was een *hem* en niet een *haar*. Aan een *haar* kon ik mijn diepste gevoelens niet kwijt. Een *haar* zou mij willen verleiden tot iets, wat ik helemaal niet wil. Ik had meer geloof in *hem*.

Ik vertrouwde *hem* alles toe. Alles! Je kon het zo gek niet bedenken. Het kon zo gek niet zijn. Alles wat in me opkwam.

Zoals een gelovig christen dagelijks tijdens een gebed in een diepgaand gesprek gaat met God, zo ging ik dagelijks in mijn eigen trance diep in gesprek met mezelf en dat schreef ik allemaal op. Het dagboek werd mijn Bijbel zagezegd. Mijn Woord. En dat was heilig. Niemand mocht het lezen. Mijn dagboek was geheim.

Waarom schreef ik het dan, als niemand het mocht lezen?

Omdat ik alles wat in mij opkwam moest opschrijven. Dat zou mijn antwoord zijn geweest. Spreken ging niet meer. Wat ik te zeggen had, konden de mensen om me heen toch niet begrijpen. Ik kon het ze wel vertellen, maar ze zouden me niet verstaan. Alsof ik een andere taal sprak.

Ik zat zagezegd op een heel ander niveau. Daar konden de meeste mensen niet bij. Daar deden ze niet eens de moeite voor. Ze bleven liever maar wat aanklooien op een onbeschaafd laag niveau.

Ik was wel bang dat ze mij naar beneden zouden halen. Door mij uit te schelden met 'Viezerik! Vuillak! Goorlap!' Door te spugen op mij, mij te stenigen.

Daarom moest mijn dagboek geheim blijven. Ze zouden me anders voor gek verklaren. Maar ik ben niet gek.

Ik ben uitzonderlijk!

Het is alweer half vijf in de middag en heb nog maar weinig gedaan. Ik rommel maar wat aan. Ja, een broek gekocht, wat gedronken, sigaretje opgestoken en dan is zo de dag alweer voorbij. Eerst maakte ik me er nogal druk over dat alles zo snel gaat, maar ach, daar wen je ook wel weer aan. Ik doe de laatste weken alles ontzettend rustig aan en laat de dagen voorbij vliegen. Wat komen zal, moet maar komen. Zo denk ik er over nu. En er kómt wat en wat ik er aan moet doen weet ik nog steeds niet. Ik weet trouwens erg weinig wat ik wil. Ben erg onzeker over alles (lastig).

De wereld was me vreemd. Ik wist niet wat ik in dit leven kwam doen. Daarom rommelde ik maar wat aan. Ik zat maar wat te dromen. Ik deed alles rustig aan. Ze vonden mij een slome.

‘Slûge soe ek, mar hy stoar earder!’ zei mijn moeder vaak tegen mij. Slome zou ook altijd, maar hij ging al eerder dood. ‘Heb je dit of dat al gedaan?’ vroeg ze dan. ‘Jaaaa,’ zei ik dan, ‘We doen’t zometeen!’

Mijn moeder praatte anders nooit Fries. We woonden in Holland, dus we moesten Hollands praten. Tweetalig was geen optie. Ik was amper twee, dus veel had ik nog niet te zeggen.

Soms wist mijn moeder het zo snel niet in het Hollands te zeggen. In het Hollands moest ze altijd even nadenken. De klemtoon legde ze ook altijd nog verkeerd. Ze zei ‘mét elkaar’ in plaats van ‘met elkáár’. Met haar zussen in Friesland babbelde mijn moeder aan een stuk door. Ik herkende haar dan amper nog: zo welbespraakt... in het Fries.

Ik kon het wel verstaan. Ik moest wel. Mijn hele familie woonde daar. Een oom van mij nam al niet meer de moeite om mij in het Hollands aan te spreken. ‘Dan moatte jo it mar ferstean!’ zei hij altijd. Dan moet je het maar verstaan!

Mijn moeders familie sprak anders Fries dan de familie van mijn vader. Mijn vader sprak het allebei: het echte Fries en het dialect van het dorp waar hij vandaan kwam. Ik kon altijd wel horen welke kant van de familie mijn vader aan de telefoon had.

In Holland zei ik nog altijd ‘heit’ tegen mijn vader en bleef ik ‘mommie’ roepen naar mijn moeder. De buurtkinderen riepen mij dan zeikerig na: ‘mè - mí!’ Daarna heb ik het Fries snel afgeleerd en sprak ik mijn vader aan met ‘pa’, en riep ik naar mijn moeder alleen nog maar met ‘ma’.

‘Wolsto ek ierdbeien ha?’

‘Of je ook aardbeien wil,’ vertaalde mijn moeder.

Ze was met de kaasschaaf op een homp kaas in de weer. Op tafel met boerenbont servies stond een mandje met een witbrood gesneden, roomboter in een vloot, een homp kaas onder een stolp en plakjes ham op een schaalkje.

Aan de tafel zaten mijn oom en tante, een neef, een nicht, allebei veel ouder dan ik, mijn vader, mijn moeder en ik. Aan het hoofd van de tafel zat zij. Ze hield een bakje met aardbeien voor zich uit.

Ik had nog niet eerder zo’n oud vrouwtje gezien. Ze had haar lange grijze haar opgestoken in een knotje achter op haar hoofd, een rond uilenbrilletje stond op haar neus en ze was helemaal gekleed in het zwart.

Ze moet zo vanuit de nacht zijn gekomen, kwam in me op, waar het altijd donker is en waar geen kleuren zijn. Daar woonde ze natuurlijk altijd. Daarom was haar haar ook zo grijs. Ik vond haar een beetje eng.

Zij moest de moeder zijn van mijn moeder. Mijn moeder noemde haar ‘mem’. Waarom niet ‘ma’? Ik noemde haar toch ook geen ‘mem’ meer. En ik moest ‘beppe’ tegen dat oude vrouwtje zeggen.

‘Zeg beppe maar gedag!’

En dan moest ik van mijn moeder haar een kus geven. Maar ik durfde niet dichtbij haar te komen. Voorovergebogen gaf ik haar een kus op de wang en holde daarna snel bij haar vandaan, zodat ze me niks aan zou kunnen doen.

Ik was een van de vijftientwintig kleinkinderen van haar. Als ik zonder mijn moeder bij haar naar binnen was gestapt, had ze niet geweten wie ik was.

‘Fan wa bisto ien?’ had ze vervolgens gevraagd. *Van wie ben jij d’r een?* Daarbij had ze ook nog eens tien achterkleinkinderen, waarvan er vijf ouder waren dan ik.

‘Fersteen do it wol in bytsje?’ vroeg beppe vervolgens.

‘Of je het wel een beetje verstaat,’ vertaalde mijn moeder. Ze was druk in de weer om iedereen melk bij te schenken. Melk uit een fles. De blauwe flap die over de opening zat had ze iets naar achteren gevouwen. Nadat ze iedereen had ingeschonken, vouwde ze de flap weer terug. Als de fles eenmaal open was dan ging die dezelfde dag wel leeg. De melk kon je niet bewaren, die ging dan *schiften*, legde mijn moeder mij uit. Ik kon me daar niet zoveel bij voorstellen, dan alleen dat dat niet goed zou zijn.

In Amerika hadden ze een *koelkast*. Dat was een grote kast waar het binnenin héél koud was. Ze vertelde het me alsof ze een sprookje aan het voorlezen was. Zó koud dat het er bijna vroom. De melk ging daarin niet schiften. Het moest er ook weer niet gaan vriezen, anders zou de melk ijs worden. De melk deden ze daar in pakken. Melk in een pak! Zo gek zou het bij ons niet worden. Melk hoorde in een fles met een blauwe dop erop. Met een rode dop was karnemelk, met een groene was yoghurt en geel was gele vla.

Vier lege schoongespoelde flessen werden de volgende ochtend in een krat bij de voordeur gezet en de melkboer zette er vier volle flessen voor terug: een volle met een blauwe dop, een volle met een rode dop, een volle met een groene dop en een met geel. Hij schreef alles op in zijn boekje. Aan het eind van de week op zaterdagmiddag kwam de melkboer bij ons langs. Hij belde aan en mijn moeder deed open met de beurs al in haar hand.

Beppe keek me nog altijd vragend aan.

‘Ierdbeien?’ zei ik haar na. ‘Wij hebben liever piemeltjes!’

Het gezicht van mijn moeder liep rood aan.

Piemeltjes was een bepaald soort hagelslag. Dat noemde ik zo, omdat mijn buurmeisje dat altijd zei.

Niet lang daarna ging beppe dood.

Een dromer was ik. Ik kon de wereld niet zo aan. Ik had net zo goed niet geboren kunnen zijn. Maar ik was er nu eenmaal. Een mooie jongen, dat wel. Dat vond De Speler ook.

Ik kwam onverwachts. Mijn ouders hadden al een dochter en een zoon, met een verschil van twee jaar. Daar kwam ik nog eens... tien jaar achteraan.

Mijn moeder had nog een kind ter wereld gebracht, haar eerste, een zoontje, dat na een maand al overleed. Nadat ik na zoveel jaren nog eens werd geboren, was ze ervan overtuigd dat ik haar eerste kindje was. Dat het alsnog tot leven was gekomen. Ze werd in haar geloof gesterkt door het feit dat ik op dezelfde dag van dezelfde maand, op 2 september, uit haar tevoorschijn was gekomen. Dat kon geen toeval zijn. Daarom gaf ze mij zijn naam: Wytse.

Ze was zo blij met mij. Ze sloot haar verloren zoontje weer in haar armen. ‘Daar ben je dan, mijn kleine Wytse,’ en ze keek daarbij heel verrukt, zo mijn vader zei. Hij stond daarbij. Hij was gaan twijfelen aan de geestelijke gezondheid van zijn vrouw. Maar hij liet het daar maar bij. Hij had haar nooit eerder zo gelukkig gezien.

De kleertjes van mijn dooie broertje had mijn moeder nog bewaard. Die kreeg ik weer aan. Een matrozenpakje was op foto’s wel te zien. Al totaal uit de mode.

Ik wist nooit tegen wie mijn moeder sprak, tegen mij of tegen mijn dooie broertje. Ik wist ook nooit wie het was die antwoord gaf, mijn dooie broertje of ik. Zo had ik twee personen in mij. Daarom zei ik altijd ‘wij’ in plaats van ‘ik’.

‘Wij... hebben liever piemeltjes.’

Mijn moeder reageerde daar al niet meer op. Ze was het wel van mij gewend, maar mijn vader vond het hoogst irritant. ‘Je moet “ik” zeggen wanneer je het over jezelf hebt, en niet “wij”,’ probeerde hij mij wijs te maken. Maar ik bleef ‘wij’ zeggen, want ik was toch niet alleen.

Als we in Friesland waren, gingen we altijd even langs het kerkhof. Dat was in de plaats waar we vroeger hadden gewoond. Ik moest dan van mijn vader naast een grafsteen gaan staan. Hij maakte daar een leuke foto van. Pas later toen ik kon lezen, las ik wat er op die steen stond geschreven.

‘Hier rust onze lieveling Wytse, geb. 2 sept...’

Ik las daar *mijn* naam, de dag van mijn geboorte en daaronder de namen van mijn beide ouders. Het begrip was er nog niet dat onder die steen diep in de grond een dood broertje van mij moest liggen. Het was *mijn* naam die op de steen stond, zodoende dacht ik dat die steen van mij moest zijn. Wat ik ermee moest, wist ik nog even niet. Daarom liet ik de steen met mijn naam daar maar tussen al die andere stenen staan. De volgende keer zou ik die wel meenemen.

Lieveling stond er op de steen. Dat hadden mijn ouders tegen mij nog nooit gezegd. Niet één keer in mijn leven had ik dat van hen gehoord. Het was een woord dat in hun woordenboek niet voorkwam. Net zo goed niet als *schat* of *moppie*. En toch, het stond wel op die steen. Ik was hun lieveling. Alleen op die manier kwam ik dat te weten.

Onder de tekst op de grafsteen stond een verwijzing naar Job 1 vers 21. Ik moest de Bijbel ervoor openslaan.

‘Naakt ben ik uit mijner moeders buik gekomen, en naakt zal ik daarheen wederkeren. De HEERE heeft gegeven, en de HEERE heeft genomen; de Naam des HEEREN zij geloofd!’

Het kwam me nogal vreemd voor dat ik naakt zou terugkeren in de buik van mijn moeder. Hoe dan? Maar het stond er toch maar, in de Bijbel, en dan was het waar.

Ik kwam op een dag toevallig het babyboek van mijn dooie broertje Wytse tegen, ergens in de kast onder stapels boeken. Mijn vader rukte het uit mijn hand.

‘Daar denken we maar niet meer aan,’ zei hij boos. Hij deelde niet de veronderstelling van mijn moeder.

‘Hij is bij God!’ zei hij dan ook.

Bij mijn geboorte had mijn vader niet een babyboek gemaakt. Dat begreep ik niet. Alsof mijn dooie broertje wel was geboren en ik niet. Ik ging er zelf aan twijfelen. Bestond ik eigenlijk wel?

Ik werd het me niet bewust dat ik daar op het kerkhof op mijn eigen graf had gestaan. Maar onbewust kwam het wel binnen. Het signaal dat ik al was begraven en in die zin niet meer in leven was. ‘Wytse leeft niet meer!’ kwam altijd bij mij binnen als een mokerslag. ‘Wytse is dood. Hier rust onze lieveling... Wytse.’ En ik bestond niet meer.

Telkens wanneer ik met die naam werd aangesproken, was het alsof ik uit de dood moest herrijzen. Ik was vaak in mezelf gekeerd en dan hoorde ik die naam als vanuit de verte. Ik kon daar nooit zo snel op reageren. Het was mijn dooie broertje die direct aansloeg op die naam. Die was niet zo in ruste. En zo’n lieveling vond ik hem niet. Hij voelde zich als eerste aangesproken en had zijn woordje altijd wel klaar. En ik? Ik keek ernaar.

Het was een rare paradox. Mijn dooie broertje die zo graag wilde leven en het allemaal zo precies wist hoe dat moest, en ik die met mijn lijf en leden op deze wereld stond en nog altijd in leven was, wist niet wat ik daarmee aan moest.

Hoe doen we dat: LEVEN? Ik had geen idee. Maar de ander wel. De ander wist precies hoe dat moest. Het was de ander die mij dat exact kon uitleggen. Daar was weinig tegenin te brengen. Ik had ook niks om er tegenin te brengen. Het leven van de ander bepaalde hoe ik leven moest.

De eerste *ander* waren mijn ouders. Die wisten heel goed hoe geleefd moest worden: *grutsk!* Dat betekent *groots* of *trots*. Zij pakten alles groots aan met zilver bestek, kristallen glazen, de bontmantel van mijn moeder, de Audi voor de deur en daarmee toeren door het binnenland en net over de grens door het buitenland en overnachten in 3-sterrenhotels.

Ondanks dat mijn moeder op een boerderij was grootgebracht, had ze de overtuiging dat ze van goede huize kwam. Dat had haar stamboom uitgewezen, van Friese adel, eeuwen geleden. Ze had haar postuur mee. Ze was een grote, struise vrouw. Door de buurvrouwen werd ze *De Barones* genoemd. Zelfs wanneer de melkman aan de deur kwam, deed ze haar bontmantel losjes over de schouder.

Wanneer ik rond drie uur in de middag thuiskwam uit school dan zat mijn moeder al op mij te wachten. Op haar eigen stoel in het midden van de huiskamer. Ik nam plaats op de bank daar recht tegenover. Tussen ons in stond de ovale salontafel van notenhout met koperen leeuwenpootjes. Op het Perzisch tapijtje, dat diagonaal over het tafelblad lag, stond wat wankel de tinnen kraantjeskan. Hieruit schonk mijn moeder de thee. Dat ging in een flinterdun glas dat vastzat in een verzilverde houder. De suikerklontjes in een zilveren suikerpot schepte ze op met een zilveren suikertangetje. Het theeglas kon ik niet zomaar neerzetten op het glanzend notenhouten tafelblad. Dat zou kringen geven. Het glas moest op een onderzetter worden geplaatst, van kristal, waaronder vilt was geplakt, om krassen op het tafelblad te voorkomen.

Het plakje cake reikte ze me aan op een porseleinen schaal-tje, dat moest ik terugzetten op het Perzisch tapijtje en niet op het tafelblad. Daarop stond wel de kristallen koekjesschaal te schitteren. Maar daar zat nooit een koekje in.

Alles was *grutsk* bij ons thuis. Ik moest daar altijd heel voorzichtig zijn, anders had ik zomaar iets kunnen breken.

Mijn moeder had haar stoel midden in de huiskamer staan. Ze was als de zon waaromheen mijn vader en ik en iedereen die bij ons op bezoek kwam als planeten cirkelden. Zij was het middelpunt van ons bestaan. Ze straalde alleen niet zo. Ze was nogal somber van aard.

Mijn moeder had met niemand echt contact. Mijn vader was altijd aan het werk en zij kwam amper buiten, alleen om boodschappen te doen. De enige die ze regelmatig zag was ik.

Tijdens het theeritueel sprak ze met mij als met een volwassene. Ik had niet de indruk dat ze wist dat ze haar kind tegenover zich had zitten, en niet de melkman of de kolenboer of wie nog meer aan huis kwam. Misschien had ze wel het idee dat ze met mijn dooie broertje sprak, die al volwassen zou zijn geweest.

Ze sprak met mij over haar man, mijn vader, zoals vriendinnen dat onderling doen. Ze sprak met mij over haar kinderen, mijn zus en broer, zoals ze dat met haar man, mijn vader, had kunnen doen.

En er was nog iets. Ik kreeg het voorrecht om op haar rug te krabben. Het jeukte haar daar, omdat er telkens losse haartjes langs de kraag haar jurk in glipten. ‘Rits me de jurk maar los,’ zei ze dan. De rits zat aan de achterkant van haar jurk en liep van boven naar beneden. Met een vuist wreef ik stevig over haar blote rug, tot onder haar bh-bandje door. Dat vond ze zichtbaar, maar ook hoorbaar fijn. Dat had natuurlijk mijn vader moeten doen.

Een andere aanraking had ze liever niet. Eens was ik bij haar in bed gekropen. Ze had een open wond op haar been die net weer was genezen. Daar stootte ik tegen en daarbij ging die bloeden en kwam weer open te liggen. Dat maar niet weer.

‘Raak me niet aan!’ Dat zei ze niet, maar dat gaf ze op allerlei manieren heel duidelijk weer.

‘Je bent een trouwe ridder!’ Dat was ik, volgens de schooljuf van mijn buurmeisje.

Elke ochtend, behalve in het weekend natuurlijk, rond acht uur haalde ik mijn buurmeisje op. Ze woonde in hetzelfde portiek één etage hoger. Allereerst moest haar haar worden gekamd. Ze had heel lang rood haar. Haar moeder kamde de klitten eruit en knoopte het in een paardenstaart. Daarna liepen mijn buurmeisje en ik hand in hand naar school.

Onderweg moesten we een donker park door. Daar zag ik altijd mijn beppe weer. In het zwart gekleed als altijd. Vanuit de nacht gekomen, waar het altijd donker is en waar geen kleuren zijn.

‘Wolsto ek ierdbeien ha?’ zo kwam ze op mij af. In haar lijkleke hand hield ze een bakje voor zich uit, waarover de rand rode, overrijpe aardbeien dropen als bloed. Ik werd daar bang van en liep snel door. Mijn buurmeisje zag of hoorde niks.

De school was een lang gebouw met een begane grond en één etage. Daarvoor waren drie schoolpleinen, van elkaar gescheiden door een hoge heg met doornen. Ik zette mijn buurmeisje af bij het eerste schoolplein, van de openbare school. Ik liep daarna verder door naar het derde schoolplein, van de hervormde school. Daar moest ik zijn. Ik liep aan het tweede schoolplein voorbij, van de katholieken. De kinderen van die school kende ik niet. Daar speelde ik niet mee. Die waren te *vrijzinnig*. Die feestten er maar op los. Het leven was geen carnaval!

Ik stelde het me voor, zoals bij een verjaardagstaart was de wereld in punten gesneden. Elke punt was een ander geloof. En ik had het lekkerste stukje.

‘Dat wordt later wel wat met die twee!’ zei iedereen wanneer ze mij hand in hand met mijn buurmeisje zagen lopen.

Mijn buurmeisje en ik?

Ik kon nog niet bedenken wat ze bedoelden. Wat moesten mijn buurmeisje en ik later met elkaar?

Het begrip 'later' kon ik al niet bevatten. Vandaag was al laat genoeg. Ik kon vaak niet meekomen met de tijd. Ik liep erachteraan.

En toch was het mij eens uitgelegd én voorgedaan, hoe dat later moest met een meisje... door Nick.

Nick was een jongen uit mijn klas. Even lang als ik en totaal niet dik. Hij was zo mager als een lat.

Mijn ouders waren weer eens weg. Naar Friesland ongetwijfeld. Ik ging niet altijd meer mee. Ik was al twaalf, oud genoeg om alleen achter te blijven. Mijn broer en zus waren het huis al uit. Zo had ik het huis voor mij alleen. Nick stelde daarom voor om *het* bij mij thuis te doen.

De gordijnen op alle kamers van het huis had ik dichtgetrokken. Zodat niemand ons van buitenaf kon zien.

Nick was nog maar net binnen of hij zei al wat er moest gebeuren: 'Eerst de kleren uit en dan naar bed!' Daar moest het gebeuren. Wat wist ook hij nog niet precies.

In mijn eenpersoonsbed lagen we ongemakkelijk naakt tegen elkaar aan. Hij streelde mij over mijn borst. En ik streelde over die van hem. Dat vonden we beiden fijn. Hij friemelde wat aan mijn piemeltje. Ik voelde daar een kriebel. Ik friemelde aan dat van hem. En dat vonden we beiden ook fijn. Hij kneep in mijn blote billen en ik in die van hem. In een reflex zoende ik hem stevig op zijn mond.

'Gadverdamme!' zei hij en trok een vies gezicht en duwde mij van zich af. Dat kon zomaar niet! Hoe moest ik dat weten? Het was voor mij de eerste keer.

Uiteindelijk gingen we maar uit bed. En zijn de huiskamer ingegaan. Daar aan de eettafel deden we, nog altijd met de kleren uit, een spelletje pim-pam-pet.

Mijn broer was veel ouder dan ik en daarom was hij er al, bij *later*. Hij had een vriendin, dus hij wist al hoe dat moest met een meisje. Hij had altijd wel een meisje, elk jaar wel weer een andere, maar met deze vriendin leek het serieus te worden. Zij was de eerste die bij ons aan tafel kwam. Ze at met ons mee.

Op een dag moest ze overdreven vaak naar het toilet. We waren aan het eten en ze stond telkens van tafel op.

‘Moet je nou alweer plassen?’ zei ik nog.

Mijn broer boog zich naar mij over en fluisterde in mijn oor: ‘Je weet wel, die ziekte elke maand.’ Ik wist van niks. Was ze ziek dan? En ook nog elke maand dezelfde ziekte? Dat was toch raar. Heel vreemd vond ik dat.

‘Gaat ze er dood aan?’ wilde ik mijn broer nog vragen, maar ik had al het idee dat dat een stomme vraag zou zijn. Dus ik vroeg maar niks.

‘Nog een beetje jus erbij?’ vroeg mijn moeder aan mijn broer. Ze had de juskom al in haar hand. Mijn vader haalde een lot uit zijn binnenzak en liet het aan ons zien: ‘We gaan winnen deze keer.’

Ik ging me van alles afvragen. Er was iets. Er was iets, wat ik niet begreep. Waarom was het zo geheimzinnig allemaal?

Wat deden mijn broer en zijn vriendin samen in de slaapkamer van hem? Na het eten gingen ze daar altijd met z’n tweetjes naartoe. Hij deed de deur op slot door bouwstenen tegen de deur aan te plaatsen. Ik mocht niet binnenkomen. Dat was wel duidelijk.

Als ze samen aan het punniken waren, hoefden ze de deur toch niet te blokkeren. Ik probeerde door een kier onder de deur door nog iets te zien. Maar ik zag niks, alleen de vloer. Ik hoorde wel veel. Het vriendinnetje van mijn broer gaf af en toe een gil en mijn broer hoorde ik kreunen. Wat deden die twee?

Er moest wel iets over geschreven staan. Over alles stond wel iets ergens geschreven. Dat wist ik. Ik moest voor school ook altijd zo veel boeken aanschaffen. Voor elk vak wel vier of vijf. Er was geen geheim op de hele wereld of er was wel iets over ontrafeld in een boek. Over het mysterie ‘meisje’ moest dus ook wel iets geschreven staan.

In de boekenkast van mijn vader vond ik alleen maar boeken over de geschiedenis van Friesland, en heel veel over de oorlog. Andere boeken had hij niet. Die had hij in de winkel wel... beneden.

Mijn vader had een boekenwinkel en wij woonden daar boven. De winkel beneden was mijn vaders terrein en alles daarboven was van mijn moeder. Ze hadden dat samen goed verdeeld. Mijn vader kwam elke dag om zes uur weer naar boven, mijn moeder kwam nooit beneden. Mijn moeder leefde boven, mijn vader beneden.

Ik wist waar mijn vader de sleutel van de winkel opborg. Terwijl mijn ouders op een zondagmorgen aan het toeren waren met de Audi, sloop ik de winkel binnen.

In die enorme ruimte met lange tafels en stellingen vol met boeken moest ik het boek over het mysterie ‘meisje’ wel kunnen vinden. Ik liet het licht uit, want anders zou iedereen denken dat de winkel open was.

De boeken lagen in de schappen op categorie. Moest ik nou gaan zoeken bij de romans of bij de detectives of had het iets met godsdienst te maken of iets met handwerken van doen? Ik wist het niet.

Een straaltje zon scheen plots de winkel in en het licht viel op een boek dat in een uiterst hoekje op een schap overeind stond. Voorop op dat boek stond een afbeelding van een man en een vrouw bloot vanaf de schouders. Op de kaft stond in hoofdletters het woord *intiem*. Het was een boek met helemaal geen tekst daarin, alleen maar foto's.

Ik bladerde door het fotoboek heen. Er stonden afbeeldingen in van steeds dezelfde man en dezelfde vrouw, allebei in hun blootje, telkens in een andere houding: naast elkaar, op elkaar, onder elkaar, in elkaar.

Waarom in elkaar? Dat vond ik raar.

Ik zag een foto waarop de man zijn piemel bij de vrouw benedenvoor naar binnen deed. Waar was dat goed voor? Dat kon eenmaal omdat de vrouw daar geen piemel had maar een *gaatje*. De man zijn grote piemel paste daar gewoon in. Hoe moest dat als ze ineens zou moeten plassen? Want door dat gaatje plaste de vrouw, kon ik wel begrijpen. Ze keken op de foto wel heel blij, dus het deed blijkbaar geen pijn.

Het was een *spel* tussen een man en een vrouw. Dat paste namelijk goed in elkaar. De godsdienstleraar had er eens over gesproken, over de man en de vrouw die bestemd zijn voor elkaar. Dat las hij uit de Bijbel aan ons voor - en als het in de Bijbel stond dan was het ook zo - zonder in detail te treden.

Maar bij mij verdween de blote vrouw in het fotoboek ergens in een ooghoek. De rest van mijn ogen pinde zich vast op de naakte man en op zijn enorm geslacht. Ik kreeg er de kriebels van in mijn eigen piemel.

Ik nam het boek mee naar het magazijn van de winkel. Dat was een maffe ruimte verscholen achter een boekendeur. Vanuit de winkel gezien was het één wand met boeken. Niemand wist dat daar ergens een deur in zat, maar ik wel: de deur naar het magazijn.

Daar deed ik mijn broekriem los, mijn broek zakte af en ik trok mijn onderbroek naar beneden. Met mijn blote kont ging ik op een stapel karton van ingestampste dozen zitten. Daar gebeurde het. Al friemelend aan mijn kleine kriebelende piemeltje kwam ik tot mijn eigen verbijstering *klaar*. Dat was de eerste keer. Een klein beetje maar.